

Analīzes ziņojuma kopsavilkums

Eiropas līmenis

www.partnerup-project.eu

[partnerupeu](https://www.facebook.com/partnerupeu)

[partnerupeu](https://twitter.com/partnerupeu)

**Līdzfinansē
Eiropas Savienība**

Finansē Eiropas Savienība. Tomēr materiāls atspoguļo tikai autora(-u) viedokli un ne ienmēr atspoguļo Eiropas Savienības vai Eiropas Izglītības un kultūras izpildāģentūras (EACEA) uzskatus. Ne Eiropas Savienība, ne EACEA nevar būt par tiem atbildīgi.

1. Kvalifikācijas paaugstināšanas ceļu ieviešana

Ieinteresēto pušu analīzi Eiropas līmenī veica divas Eiropas organizācijas: Eiropas Pieaugušo izglītības asociācija (EAEA) un Eucen. Analīze ietver kvantitatīvus un kvalitatīvus datus un informāciju par sadarbības mehānismiem - gan par tiem, kas sekmīgi darbojas, gan par tiem, kuru pietrūkst. Aprakstītas arī gan sekmīgi, gan nepietiekami iesaistītas ieinteresētās puses, kā arī labā prakse prasmju pilnveides ceļu īstenošanā ES līmenī. Analīze tika veikta divos posmos. Pirmajā tika veikta dokumentu analīze, lai padziļinātu prasmju pilnveides iniciatīvas ieviešanu ES līmenī. Līdz ar to otrais posms ietvēra ieinteresēto pušu kartēšanu, diskusijas ar partnerorganizācijām un fokusa grupām, intervijas un aptaujas.

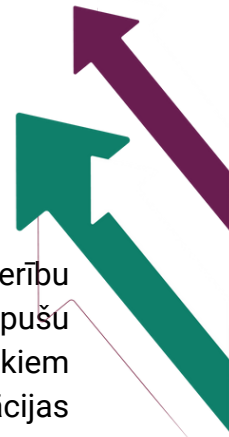
ES patreizējā politika:

Eiropas līmenī ir izstrādāti dažādi instrumenti, lai efektīvi uzlabotu izglītības un prasmju politiku. Jaunajā **Eiropas prasmju programmā** ir uzsvēta nepieciešamība pēc kolektīvas rīcības un saskaņotiem centieniem starp dažādām ieinteresētajām pusēm, uzsverot publiskā un privātā sektora partnerību, jo īpaši izmantojot tādas iniciatīvas kā **Prasmju pakts**. Šī programma veicina liela mēroga partnerības vietējā un reģionālā līmenī, lai piesaistītu kvalificētus darbiniekus no trešajām valstīm. Tāpat **Padomes Rezolūcijā par jaunu Eiropas programmu pieaugušo izglītībai (2021.–2030. gadam)** ir uzsvēta partnerību nozīme politikas saskaņotības veicināšanā un pieaugušo izglītības šķēršļu novēršanā. Tā aicina veidot partnerības starp pieaugušo izglītības sniedzējiem, sasaistot mūžizglītības un karjeras attīstības pakalpojumus, īpašu uzmanību pievēršot **prasmju pilnveides ceļiem**.

Eiropas Izglītības telpas kontekstā **Padomes Rezolūcijā (2021.–2030.)** un **Eiropas Komisijas paziņojumā par Eiropas izglītības telpas izveidi līdz 2025. gadam** ir uzsvēta sadarbība, jo īpaši starp valdībām un citām ieinteresētajām pusēm, kas ir galvenais elements visos politikas pīlāros.

Padomes **ieteikumā par prasmju pilnveides ceļiem** ir uzsvērts, cik svarīgi ir koordinēt partnerības dažādās nozarēs, piemēram, izglītības, nodarbinātības un kultūras politikas jomās, lai efektīvi sasniegtu dažādas mērķa grupas. Ieteikumā arī uzsvērts, ka valsts un privātā sektora pārstāvjiem ir jāsadarbojas, veicinot pārrobežu un reģionālo sadarbību, lai pārvarētu sadrumstalotas politikas radītos sarežģījumus.

Prasmju pilnveides ceļu īstenošanas novērtējumā tika uzsvērtas vairāki partnerību izaicinājumi. Lai gan lielākā daļa ES dalībvalstu ir izveidojusies ieinteresēto pušu sadarbība, skaidri definētu lomu un pienākumu trūkums starp iesaistītajiem dalībniekiem ierobežo šo partnerību efektivitāti. Būtiska ir labi strukturēta nacionālā koordinācijas platforma, kas nodrošina stratēģisku virzību un atbalsta sadarbību visos pārvaldības līmeņos.

Informēšanas fāze, īpaši sniedzot informāciju neaizsargātām vai sociāli atstumtām grupām, ir gan kritiski svarīga, gan sarežģīta. Efektīva informēšana lielā mērā ir atkarīga no koordinētām partnerībām un platformām, kas savieno prasmju uzlabošanas iespējas ar tiem, kam tas ir nepieciešams. Tomēr atsevišķu ieinteresēto pušu, piemēram, sociālo partneru un NVO, iesaistīšanās sociālās iekļaušanas sektorā joprojām ir nepietiekama - galvenokārt tādu faktoru dēļ kā nepietiekami resursi, finansējums un informētība.

2. Ieinteresēto pušu sadarbība UP

Nemot vērā plašo un daudzveidīgo ieinteresēto pušu loku, to lielumu un darbības jomu, iesaistīšanās veids un ietekme atšķiras. Atkarībā no iesaistīšanās līmeņa, ieinteresētās puses ir strukturētas trīs kategorijās.

Kā lielā mērā pieaugušo izglītībā iesaistītas ieinteresētās puses, ir tādas ES struktūras kā Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorāts (EMPL), Cedefop un Eiropas Apmācības fonds (ETF), kas aktīvi **iesaistījušies prasmju pilnveides ceļu sistēmā, koncentrējoties uz pētniecību, uzraudzību un novērtēšanu**.

- **EMPL** ir pasūtījis Padomes ieteikumu par prasmju pilnveides ceļu pastāvīgu izvērtēšanu, kas ietver konsultācijas un apsekojumus, un rezultāti publicēti 2023. gada Komisijas dienestu darba dokumentā. EMPL atbalsta ieinteresēto pušu sadarbību, izmantojot tādas platformas kā **EPALE** un nodrošinot, ka prasmju pilnveides ceļu attīstība joprojām ir prioritāte pieaugušo izglītības forumos. Turklāt Nodarbinātības ģenerāldirektorāts finansē prasmju pilnveides iniciatīvas, izmantojot *Nodarbinātības un sociālo inovāciju (EaSI)* programmu, **Erasmus+** un **ESF+** fondu, vienlaikus koordinējot arī savstarpējās mācīšanās pasākumus, lai veicinātu prasmju pilnveides ceļu ieviešanu valstu līmenī.
- **Cedefop** ir ieguldījis ievērojamus resursus, lai veicinātu izpratni par prasmju pilnveides īstenošanu, jo īpaši izmantojot **tematiskos valstu pārskatus**. Šo pārskatu mērķis ir noteikt valstu vajadzības un prioritātes, valstu vadības grupām veicot aptaujas un intervijas dažādos līmeņos, novērtējot prasmju pilnveides īstenošanu. Lai veicinātu ieinteresēto pušu iesaistīšanos un pieredzes apmaiņu visā Eiropā, Cedefop organizē **politikas apguves forumus**.
- **ETF** galvenokārt darbojas ārpus ES, veicot dažādu valstu valdības īsteno prasmju pilnveides ceļu monitoringu, atbalstot to integrāciju šo valsts prasmju programmās.

Posms, kurā ieinteresēto pušu tīkli dod ieguldījumu (prasmju novērtēšana, mācīšanās nodrošināšana un atzīšana), ir atkarīgs no tīklu dalīborganizāciju veida. Piemēram, All Digital galvenokārt koncentrējas uz **mācību nodrošināšanas** posmu, īpaši digitālo prasmju apmācībā, izmantojot digitālo kompetenču sistēmu. Savukārt EURASHE aptver lietišķo zinātņu universitātes, koncentrējoties uz profesionālo augstāko izglītību, kas galvenokārt saistīta ar darba tirgu, īpaši risinot reģionālās vajadzības.

Abi tīkli ir apņēmušies ievērot prasmju pilnveides **sociālo dimensiju**, koncentrējoties uz sociālo iekļaušanu ar izglītības palīdzību, kā arī sniedz ieguldījumu divos pārējos ietvara posmos: **iepriekš iegūto zināšanu un prasmju novērtēšanā un atzīšanā**. Tomēr tie saskaras ar varākām problēmām - ierobežotiem cilvēkresursiem un finanšu resursiem, visaptverošu ietvaru trūkumu un grūtībām piemērot esošās sistēmas saviem īpašajiem izglītības piedāvājumiem. Lai gan daži inovatīvi dalībnieki izstrādā novatoriskus, augšupejošus risinājumus, šie centieni nav plaši izplatīti visos tīklos.

Vēl viens operatīvs tīkls sociālajā kontekstā ir Solidar, kas aktīvi darbojas projektos, kas vērsti uz **caurviju prasmju atzīšanu un apstiprināšanu**. No Solidar biedriem tradicionāli ar strādnieku kustību saistītās izglītības asociācijas un tautas izglītības asociācijas sniedz vislielāko ieguldījumu prasmju pilnveidē, savukārt citi biedri, tostarp arodbiedrības, vairāk pievēršas formālai izglītībai. **Nespēja pilnībā atbrīvot ikdienas un neformālās izglītības potenciālu prasmju pilnveides ceļu īstenošanā ir saistīta ar pilsētu lomu izglītības valdībā**. Kā norādīja Eurocities, daudzas pilsētas savā tīklā koncentrējas uz obligāto izglītību. Dažas pilsētas, jo īpaši tās, kurām ir saspringtas attiecības ar attiecīgo valstu valdībām un kurās angļu valodā runā vairāk, visticamāk, pielāgosies Eiropas sistēmām un reaģēs uz tādām iniciatīvām kā prasmju uzlabošanas ceļu sistēma. Šīm pilsētām parasti ir savas prasmju programmas, kas ir pielāgotas vietējā darba tirgus vajadzībām un attiecas arī uz marginalizētām grupām. Tomēr, neskatoties uz to spēcīgajām pozīcijām, lai īstenotu lokālus pasākumus, pašvaldību resursi bieži ir ierobežoti, kas kavē šo centienu efektivitāti.

Minētie tīkli bieži savieno vietējo un Eiropas līmeni, pārstāvēt savus dalībniekus tādos forumos kā ES darba grupas, sniedzot ieguldījumu Eiropas sistēmās un palīdzot dalībniekiem piekļūt ES finansējumam. Tomēr daudzi tīkli saskaras ar **finansēšanas problēmām**, un turklāt tīkli pārstāvji arī uzsvēra, ka to dalībnieki organizē dažādas aktivitātes, bet tiem ir **ierobežoti finanšu un cilvēkresursi, kā rezultātā viņi kā prioritātes nosaka jomas ar lielāku finansējuma potenciālu**. Tā rezultātā, lai gan tādas iniciatīvas kā prasmju pilnveides ceļi pastāv, tās nav būtiski palielinājušas centienus uzlabot prasmes, galvenokārt resursu ierobežojumu dēļ.

Lai gan UNESCO Mūžizglītības institūts ir iesaistījies daudzpusējās partnerībās ar Eiropas organizācijām, piemēram, Cedefop un ETF, lielākā daļa to darbību ir saistītas vai nu ar UNESCO dalībvalstu valdībām, vai arī ar organizācijām šajās valstīs. Tas nozīmē **atbalstu tikai vietējām organizācijām iepriekšējās izglītības atzīšanas procedūru izstrādē, ja nav valsts sistēmas**. Izšķiroša nozīme šim atbalstam ir **sadarbība ar dažādām ieinteresētajām pusēm, tostarp darba devējiem, augstākās izglītības iestādēm, valsts iestādēm un attiecīgajām iestādēm**, kas jau darbojas šajā jomā. Tā kā augstākās izglītības iestādes ir vērstas uz profesionālajām mācībām, to biedriem ir **cieša saikne ar darba devējiem un viņi spēj radīt uz darba tirgu orientētus mācību piedāvājumus un kvalifikācijas**.

Pat tad, ja pastāv valstu ietvarstruktūras prasmju atzīšanai un apstiprināšanai, šīs sistēmas bieži vien neatspoguļo cilvēku ar zemām prasmēm vai kvalifikāciju situāciju. Migranti, kas ir pieaugoša un ekonomiski nozīmīga grupa Eiropā, saskaras ar problēmām visos prasmju pilnveides posmos ne tikai valodas barjeru un kultūras atšķirību, bet arī darba tirgus apstākļu dēļ. Pieaugošā **sabiedrības daudzveidība**, ko veicina migrācija, ir ietekmējusi visus izglītības līmeņus, īpaši **pamatizglītību**. Kā apstiprināja ATEE, tas ir novedis pie pieaugoša uzsvara uz **pamatprasmēm** pamatskolās **un vidusskolās**, jo daudzi bērni un pusaudži visā Eiropā saskarās ar grūtībām atbilstošas **lasītprasmes un rēķināšanas prasmes līmeņa sasniegšanā**.

3. Ieteikumi

Neatkarīgi no ieinteresēto pušu iepriekšējās pieredzes, to hierarhiskās struktūras vai funkcijām, interviju laikā visi dalībnieki vienojās par šādiem kopīgiem izaicinājumiem, kā arī par iespējamām to risinājumiem:

- **Mērķtiecīgāks finansējums:** tiešā finansējuma trūkums saistībā ar prasmju pilnveides ceļiem tiek uztverts kā būtisks šķērslis sistēmas īstenošanai. Kā pārrunāja DG-EMPL pārstāvji, finansējumam nevajadzētu rēķināties tikai ar Eiropas iestādēm, bet arī ar katru dalībvalsti, ja vēlamies, lai īstenošana būtu ilgtspējīga. No otras puses, Solidar ierosināja, ka darba devējiem būtu jāuzņemas lielāka loma prasmju pilnveides ceļu mācību piedāvājumu finansēšanā.
- **"Netradicionālo" ieinteresēto pušu iesaistīšana prasmju pilnveides ceļu efektīvākai nodrošināšanai:** tika virzīti priekšlikumi tehnoloģiju korporācijām, lai padarītu digitālo prasmju nodrošināšanu efektīvāku. Jāievēro piesardzība attiecībā uz lielajiem tehnoloģiju uzņēmumiem jautājumos par ētiku un šīm korporācijām raksturīgo uz peļņu orientēto mentalitāti.
- **Ieinteresēto pušu nozīme informēšanā, informācijas apmaiņā un pārvaldībā:** lai gan vietējās organizācijas jau ir daudz paveikušas, mazākumtautību kopienu grupām joprojām ir liels risks, ka tās netiks iesaistītas izglītības nodrošināšanā, tāpēc ir svarīgas ne tikai pašas iesaistītās ieinteresētās puses, bet arī tas, kā tās ir iesaistītas. Kā norādīja EMPL pārstāvji, lai risinātu konkrētus jautājumus, ir ļoti svarīgi iesaistīt ieinteresētās puses ne tikai prasmju pilnveides ceļu īstenošanas procesā, bet arī ļaut tām sniegt savu ieguldījumu visos iesaistes posmos arī tad, ja ir iesaistīti pārvaldības jautājumi. Pirmais sadarbības solis ir kopējās platformas izveide, lai nodrošinātu dažādu ieinteresēto pušu sadarbības telpu.

